

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/20/2016
Identifikačné číslo spisu: 7015201127
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7015201127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: B. G., bytom L., Ulica L. XXXX/X, zastúpená advokátom JUDr. Marekom Radačovským z Košíc, Žriedlová 3, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. decembra 2015, č.k. 2Sd/56/2015-29, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. decembra 2015, č.k. 2Sd/56/2015-29, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom z 15. decembra 2015, č.k. 2Sd564/2015-29, potvrdil rozhodnutie z 27. mája 2015, č. XXX XXX XXXX 0, ktorým odporkyňa rozhodla o odňatí invalidného dôchodku podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 14. júla 2015. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že základným predpokladom trvania nároku na invalidný dôchodok a jeho výplatu je, že poistenec spĺňa zákonom stanovené podmienky uvedené v § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia, pobočky Sociálnej poisťovne Košice, z 12. mája 2015, navrhovateľka nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Nárok na invalidný dôchodok jej zanikol. Prílohou rozhodnutia je Odborný posudok o invalidite z 12. mája 20145.

Krajský súd preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, vykonal dokazovanie oboznámením sa s podaným návrhom, posudkovým spisom Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, stanoviskami účastníkov konania a ostatným spisovým materiálom. Zistil, že navrhovateľka bola uznaná za invalidnú od 17. septembra 2010 so 60% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pri kontrolnej lekárskej prehliadke vo februári 2012

bola uznaná naďalej za invalidnú so 60% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre choroby zmyslových orgánov - zrak. Ďalšia kontrolná lekárska prehliadka bola určená na február 2015.

Zdravotný stav navrhovateľky bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia pobočky 12. mája 2015, ktorý konštatoval zlepšenie jej zdravotného stavu tak, ako to uviedol vo svojom posudku. V dôsledku toho ju neuznal naďalej invalidnou a jej rozhodujúce zdravotné postihnutie zaradil do kapitoly VII, oddiel A položka 1 (prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určil na dolnej hranici percentuálneho rozpätia - 35%. Posudkový lekár ústredia, ktorý posudzoval zdravotný stav pre účely súdneho konania dospel po opätovnom prehodnotení zdravotného stavu navrhovateľky, a to aj po posúdení nového nálezu z očného vyšetrenia a znaleckého posudku k rovnakému záveru ako posudkový lekár sociálneho poistenia pobočky, že u posudzovanej došlo k zlepšeniu zdravotného stavu. Stanovenie dolnej hranice príslušného percentuálneho rozpätia odôvodnil vo svojom posudku tak, že u navrhovateľky nález z očného vyšetrenia dokumentuje zrakovú ostrosť na hranici 6/18.

V odôvodnení rozsudku krajského súdu je ďalej uvedené, že navrhovateľka na pojednávaní krajského súdu nepredložila žiadne nové dôkazy, ktoré by mohli vzhľadom na posudkové závery posudkových lekárov spochybníť alebo vyvrátiť. Stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zákon zveruje posudkovým lekárom sociálneho poistenia, preto záver znalca, na ktorý navrhovateľka poukázala, nepovažoval krajský súd pre rozhodnutie veci za relevantný. Zlepšenie zdravotného stavu posudzovanej obaja posudkoví lekári vo svojom posudku náležitým spôsobom zdôvodnili a keďže u navrhovateľky došlo k zániku invalidity, odporkyňa rozhodla v súlade so zákonom, keď napadnutým rozhodnutím navrhovateľke odňala invalidný dôchodok. Z uvedených dôvodov krajský súd návrh na preskúmanie rozhodnutia o odňatí invalidného dôchodku nepovažoval za dôvodný a podľa § 250q ods. 2 OSP preskúmané rozhodnutie ako vecne správne a zákonné potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že navrhovateľka nebola v konaní úspešná a preto jej krajský súd nepriznal právo na náhradu trov konania. Odporkyňa toto právo zo zákona nepatrí.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť pre neúplné zistenie skutkového stavu veci, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci. Poukázala na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia posudkového lekára sociálneho poistenia, ktorý ohodnotil jej mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 35% bez riadneho odôvodnenia. Posudkový lekár sociálneho poistenia pritom nie je oftalmológ a nie je v tejto oblasti atestovaný, ani nie je odborníkom ani znalcom v tejto lekárskej disciplíne a preto mu zjavne neprináleží vyhodnocovať dva nezávislé posudky (stanoviská) odborných lekárov MUDr. H. a MUDr. M. z posudzovaného odvetvia. Opierajúc sa o zásadu „Jura novit curia“ by súd preskúmajúci rozhodnutie odporcu mal, nakoľko sám nie je odborníkom v danej oblasti, ako to aj na ústnom pojednávaní navrhovateľka tvrdila, nariadiť znalecké dokazovanie vo veci a na základe toho až spravodlivo rozhodnúť. V ďalšom odôvodnení poukázala na nezaoberal námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov. Rozsudok krajského súdu tak navrhla zmeniť alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v preskúmanom rozhodnutí. Pochybnosti navrhovateľky o tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považovala odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o odňatí invalidného dôchodku od 14. júla 2015 podľa § 70 a § 71 zákona o sociálnom poistení .

Podľa § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku, a to odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

Zo spisu krajského súdu a zo spisov správneho orgánu mal odvolací súd zhodne ako krajský súd za preukázané, že navrhovateľka bola uznaná za invalidnú od 17. septembra 2010 pre rozhodujúce zdravotné postihnutie (kapitola VII, oddiel A položka 11.3 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení) - choroby zmyslových orgánov - zrak - ťažké dlhotrvajúce, liečeniu vzdorujúce formy, trvale poškodzujúce zrakové funkcie - obojstranné.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 60% (z percentuálneho rozpätia 60%-70%).

Zdravotný stav navrhovateľky bol na základe kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na február 2015 posúdený posudkovou lekárkou sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, dňa 12. mája 2015. Po oboznámení sa lekárske správy z očných vyšetrení od roku 2012, hlavne z vyšetrení z 11. decembra 2014, 28. januára 2015 a 23. apríla 2015 posudková lekárka sociálneho poistenia konštatovala, že po operačnom riešení rohovky z predchádzajúcich rokov oboch očí zraková ostrosť je obojstranne v medziach dolnej hranici normy bez korekcie. Zdravotný stav vykazuje zlepšenie od posledného posúdenia pre výrazné zlepšenie zrakovej ostrosti oboch očí. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 35% od 12. mája 2015 - dňom posúdenia zdravotného stavu. Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení už nie je invalidná, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Na tomto posudkovom závere posudková lekárka sociálneho poistenia zotrvala aj dňa 1. októbra 2015, kedy posudzovala zdravotný stav navrhovateľky po podanom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o odňatí invalidného dôchodku po oboznámení sa s novšou správou z očného vyšetrenia z 26. mája 2015 a po oboznámení sa so znaleckým posudkom MUDr. H. (znalec z odboru oftalmológia z O.). S prijatým posudkovým záverom sa stotožnil aj posudkový lekár sociálneho poistenia odporkyne dňa 1. októbra 2015.

Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre rozhodujúce zdravotné postihnutie.

Pokiaľ krajský súd vyhodnotil, že skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, toto konštatovanie robí rozsudok súdu prvého stupňa nepreskúmateľným, pretože nezodpovedá zákonným požiadavkám uvedeným v § 157 ods. 2 OSP najmä za situácie, že navrhovateľka bola v roku 2010 uznaná za invalidnú pre choroby zmyslových orgánov po vykonaných plastických operáciách na rohovke pravého oka (v septembri 2008 a októbri 2009) a v apríli 2010 transplantácia rohovky ľavého oka. V očnej ambulancii bola sledovaná od roku 1990 pre obojstrannú krátkozrakosť s výrazným zhoršovaním zraku od roku 1995, kedy bol diagnostikovaný obojstranný keratokonus.

Znaleckým posudkom súdneho znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie oftalmológia MUDr. B. H., č.j. SK/2015 z 22. júna 2015, predloženým posudkovým lekárom sociálneho poistenia navrhovateľka preukázala očný nález na pravom a ľavom oku (v júni 2015). Poukázala na znalcom stanovené diagnózy, samotný rozbor a posudok. Z posudkov vyplýva, že posudkoví lekári sociálneho poistenia sa so znaleckým posudkom oboznámili.

Problematika dôkazu znaleckým posudkom sa premietla vo viacerých judikátoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Znalci sa v súdnom konaní priberajú na to, aby jednak pozorovali skutočnosti, ktorých poznanie predpokladá osobitné znalosti, a aby z takýchto pozorovaní vyvodzovali znalecké posudky.

Na základe uvedeného odvolací súd zistil, že doterajšie závery posudkových lekárov sociálneho poistenia, ktoré boli podkladom pre opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie, neboli dostatočným podkladom pre záver o riadnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľky a jeho následkoch na pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Odvolací súd súčasne poznamenáva, že znalci sa nepriberajú, aby oznámili svoje názory a úsudky o právnych otázkach alebo o otázkach, ktoré vyžadujú odborné posúdenie a stačia na ich posúdenie sudcovské skúsenosti.

Znalec v súdnom konaní posúdi invaliditu navrhovateľky podľa zákona o sociálnom poistení. Úlohou znalca bude zistiť, kedy došlo k zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľky a v akom rozsahu. Len po takomto zistení možno rozhodnúť o odňatí invalidného dôchodku zákonne.

Nemožno pritom akceptovať námietku navrhovateľky, že postupom krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred krajským súdom tým, že krajský súd nemal prihliadať na zásadu spravodlivosti. Odvolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že navrhovateľka bola v súdnom konaní zastúpená advokátom JUDr. Marekom Radačovským na základe plnej moci z 30. júna 2015. Krajský súd určil termín pojednávania v predmetnej právnej veci na deň 15. december 2015, dňa 16. novembra 2015, t.j. s dostatočným časovým predstihom na to, aby navrhovateľka, prípadne jej splnomocnený zástupca mali možnosť pred pojednávaním na krajskom súde nahliadnuť do súdneho spisu a do pripojeného posudkového spisu Sociálnej poisťovne, pobočka Košice. Po otvorení pojednávania na krajskom súde dňa 15. decembra 2015 samosudkyňa oboznámila opravný prostriedok navrhovateľky, rozhodnutie odporkyne, posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice z 12. mája 2015, posudok posudkového lekára odporkyne z 1. októbra 2015 a vyjadrenie odporkyne, ktoré bolo v rovnopise doručené spolu s predvolaním na pojednávanie aj jej právnomu zástupcovi. Navrhovateľka o odročenie pojednávania s cieľom podrobnejšie sa oboznámiť s posudkami posudkových lekárov sociálneho poistenia a na zabezpečenie vyjadrenia sa k ich obsahu a záveru posudku nežiadala.

Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov sociálneho poistenia sú vzhľadom na závery znaleckého posudku MUDr. H. nepresvedčivé pre posúdenie schopnosti navrhovateľky vykonávať sústavné zamestnanie, resp. odporúčané práce. Bez akýchkoľvek pochybností nie je možné na ich základe dospieť k záveru, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bolo

potrebné posúdiť na dolnej hranici percentuálneho rozpätia, t.j. 35% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie § 250ja ods. 3, v spojení s § 246c ods. 1 a s § 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 SSP).

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu opätovne dôsledne preskúmať postupom podľa tretej hlavy piatej časti OSP zákonnosť postupu a rozhodnutia odporkyne, zrozumiteľne sa vysporiadať s dôvodmi nesúhlasu navrhovateľky s preskúmaným rozhodnutím, znovu o nej po doplnení dokazovania rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd zároveň aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s 246c ods. 1 vety prvej OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.